

Başvuru Numarası : 2024/2802
Toplantı Tarihi/Sayısı : 29.04.2025/53
Karar Numarası : 2025/234
Başvuran : H.T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın; elindeki rahatsızlıktan dolayı sürekli olarak kullanmak zorunda olduğu ilacın kurum hekimi tarafından reçete edilmediği, hastaneye sevk işlemlerinin uzun sürmesi nedeniyle de ilacını düzenli olarak kullanamadığı için mağduriyete uğradığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Sol el işaret ve başparmağında tendon kopması olduğunu, sol elini kısmî olarak kullanabildiğini, sürekli uyuşukluk, sızlama ve his kaybı yaşadığını,

b. Birçok kez farklı hastanelere gittiğini ancak kendisine ameliyat olamayacağını, parmaklarını kullanamayacağını, ağrı ve sızlamanın zamanla azalacağını, bu yüzden ilaç kullanmasının faydalı olacağını söylediğini,

c. İlk olarak Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Nöroloji Polikliniğinde 1 yıl süreli ilaç raporu düzenlendiğini,

ç. Raporunun süresi bittikten sonra Eskişehir Şehir Hastanesi Algoloji Polikliniğinde 6 ay süreli ilaç raporu düzenlendiğini, rapor süresi bittikten sonra yine aynı hastanede 6 ay süreli ilaç raporu düzenlendiğini ancak Kurum hekiminin son 2 aydır raporlu olan ilaçlarını reçete etmediğini,

d. Kurumda birçok kişinin raporlu ilaç kullandığını ve söz konusu kişilerin ilaçlarının reçete edildiğini, kendi ilacının ise reçete edilmediğini, bunun için hastaneye sevk edildiğini fakat hastaneye sevkten en erken 6 ayda gerçekleştiğini ve hastaneye gidemediğini, bu nedenle ilacını kullanamadığını iddia etmiştir.

3. Muhatap Eskişehir L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 9/8/2024 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Ortopedi Polikliniğine sevk edildiği, muayenesi sonucunda Algoloji Polikliniğine sevk notunun düşüldüğü,

b. 13/8/2024 tarihinde Kuruma İl Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirmeye gelen ortopedi hekimi tarafından muayene edildiği, ilacının reçete edildiği, raporu olmadığı için eczane tarafından ilacın karşılanmadığı,

c. 20/8/2024 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Algoloji Polikliniğine sevk planlamasının yapıldığı, muayenesi sonucunda reçete düzenlendiği,

ç. 2/10/2024 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Nöroloji Polikliniğine sevk planlamasının yapıldığı, muayenesi sonucunda Algoloji polikliniğine sevk edildiği,

d. 5/12/2024 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Algoloji Polikliniğine sevk planlamasının yapıldığı, muayenesi sonucunda reçete düzenlendiği, 6/1/2025 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Algoloji Polikliniğine sevk planlamasının yapıldığı, muayenesi sonucunda rapor ve reçete düzenlendiği,

e. Reçete edilen ... isimli ilacın piyasada ve depolarda olmadığına dair farklı eczaneler tarafından dönüş yapılması üzerine başvuranın temin edilemeyen ilacının tekrar reçete edilmesi için 10/2/2025 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Algoloji Polikliniğine sevk edildiği, muayenesinin ardından aynı tarihte ... isimli ilacının reçete edilerek temin edildiği ve aynı tarihten itibaren başvurana kontrollü bir şekilde söz konusu ilacın verilmeye başlandığı belirtilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından Kurumumuza yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. Başvuran; ilacının reçete edilmediğini ve bu nedenle ilacını kullanamadığını iddia etmiştir. Muhatap Kurum tarafından başvuranın muayenesi sonucunda reçete edilen ... isimli ilacın piyasada ve

depolarla olmağına dair farklı eczaneler tarafından dönüş yapılması üzerine başvuranın temin edilemeyen ilacının tekrar reçete edilmesi için Algoloji Polikliniği randevusunun alındığı belirtilmiştir.

11. Bir eylemin kötü muamele olarak nitelendirilebilmesi için asgari ağırlık eşiğini aşmış olması gerekmekte olup bu eşik mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi etmenler ile muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine bağlı olarak her somut olayda ayrıca değerlendirilmelidir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23).

12. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), mahpuslara yeterli tıbbi bakımın sağlanmamasının asgari eşiği aşan düzeyde kötü muamele oluşturabileceğini belirtmiştir (AİHM, *Wenerski/Polonya*, B. No: 44369/02, 20/1/2009, para.58). AİHM'e göre, asgari şiddet düzeyi ve değerlendirilmesi göreceli ve değişkendir. Bu sebeple muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine, kimi zaman mağdurun cinsiyeti, yaşı, sağlık durumu gibi hususlar göz önüne alınmak suretiyle bir değerlendirme yapılmaktadır (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 10/9/2018, para. 162).

13. *"İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir."* (AYM, *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 39.)

14. Avrupa İşkencenin ve İnsanlıkdışı veya Onurkırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesine (CPT) göre; mahpusların gözetim altında bulundukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (CPT, *Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri Raporu*, Strazburg, 1993, s. 2).

15. AİHM, sözleşmeci bir devletin makamlarının, vatandaşların tümüne sağlamakla yükümlü oldukları tıbbi tedaviyi vermeyi reddederek, bir kimsenin hayatını tehlikeye attıkları kanıtlandığında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesi açısından sorun doğurabileceğini belirtmektedir (AİHM, *Kıbrıs/Türkiye [BD]*, B. No: 25781/94, 12/5/2014, para. 219).

16. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlölükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlölüğü kapsamında değerlendirildiğinde, mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (AİHM, *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94). Bu bağlamda mahpusun sağlık hizmetlerine erişiminin engellenmesi kötü muamele yasağı çerçevesinde incelenebilecek bir iddia olarak değerlendirilmiştir.

17. Bir mahpusun doktor tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalananın olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, *Hummatov/Azerbaycan*, B. No: 9852/03, 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No: 59696/00, 26/10/2006, para.83.) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*, B. No:72286/01, 28/3/2006, para. 104-106.) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlölükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No: 47152/06, 23/3/2016, para.

137).

18. Muhatap Kurumca gönderilen belgelerin incelenmesinden; başvuranın elindeki rahatsızlıktan dolayı 9/8/2024 tarihinde Eskişehir Şehir Hastanesi Ortopedi Polikliniğinde yapılan muayenesinde Algoloji Polikliniğine sevkinin uygun görüldüğü, 13/8/2024 tarihinde Kurumda görevli Ortopedi Uzmanı tarafından muayene edilerek ilaç reçete edildiği ancak ilaç raporu bulunmadığı için eczaneden ilacın temin edilemediği, 2/10/2024, 10/10/2024, 17/10/2024, 31/10/2024 ve 12/11/2024 tarihlerinde, Eskişehir Şehir Hastanesi Algoloji Polikliniğine sevk planlaması yapılmış ise de Eskişehir Cezaevi Jandarma Tabur Komutanlığı tarafından Kuruma bildirilen sevk planlama sayısının yetersiz olması nedeniyle sevk işlemlerinin gerçekleştirilemediği, 5/12/2024 ve 6/1/2025 tarihlerinde Algoloji Polikliniğine sevkini sağlandığı, muayene sonucunda ... isimli ilaca ilişkin reçete düzenlendiği ancak her iki tarihte de ilaç eczanelerde ve depolarda bulunamadığından başvurana teslim edilemediği, temin edilemeyen ilacın tekrardan reçete edilebilmesi için 10/2/2024 tarihinde yeniden Algoloji Polikliniğine sevkini sağlandığı, muayenesinin ardından ilaç raporu ve reçete düzenlenerek ... isimli ilacın temin edildiği ve başvurana kontrollü bir şekilde verilmeye başlandığı tespit edilmiştir.

19. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile konuya ilişkin içtihatlar çerçevesinde yapılan değerlendirme neticesinde; başvuranın elindeki rahatsızlıktan dolayı rapor ve reçeteye bağlanan ilaca erişiminde gecikme yaşandığı vaki ise de söz konusu gecikmenin yoğunluk sebebiyle sevk işlemlerinin planlanan tarihlerde yapılamaması ve reçete edilen ilacın eczane ve depolarda bulunamamasından kaynaklandığı, muhatap Kurumun başvuranın muayene ve tedavisinin sağlanmasında ve ilaç temini hususunda yeterli özeni göstermediğinin söylenemeyeceği bu kapsamda ilaca erişiminde belirtilen sebeplerle yaşanan gecikmenin hak ihlali düzeyine ulaşmadığı, dolayısıyla başvuranın iddialarına ilişkin olarak kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

29/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye